

Оксана Карашук,

аспірант, мол. наук співроб.

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського

РОЛЬ БІБЛІОТЕК В ОПТИМІЗАЦІЇ ПРОЦЕСУ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ

У статті досліджено роль бібліотек у процесі прийняття управлінських рішень. Доведено, що значущість бібліотечних установ з кожним роком збільшується, а інтенсивний розвиток інтернет-технологій, соціальний попит населення на мережеву інформацію кардинально впливає і змінює місце та роль бібліотек як у суспільстві взагалі, так зокрема і у сфері державного управління, спонукає його до впровадження та широкого використання саме інформаційно-аналітичної складової в процесі своєї діяльності. Інформаційний продукт, який підготовлений підрозділами бібліотеки, дає можливість органам влади визначати причини виникнення та оптимальні шляхи розв'язання будь-яких проблемних ситуацій.

Ключові слова: бібліотечні установи, оптимізація, інформаційні потоки, інформаційно-аналітичне забезпечення, управлінський процес, управлінські рішення.

Серед структур, які надають послуги у сфері інформації, важливу роль виконують бібліотечні установи, бо використання здобутих у процесі історичного розвитку людства знань, інформаційних ресурсів, що зберігаються на різних, зокрема складних для використання в системі сучасних комунікацій, носіях, стало на сьогодні серйозною проблемою. Водночас уведення до суспільного обігу цієї інформації в обсягах, сумірних з обсягами виробництва нової інформації, є принципово важливим для суспільства, оскільки має забезпечувати відповідний орієнтир, спадкоємність наукових, моральних, у широкому значенні культурних традицій розвитку суспільства. Розв'язання цієї проблеми неможливе без переосмислення ролі системи бібліотечних установ у сучасних умовах [8].

Потрібно зазначити, що дослідження цієї проблеми вже здійснювалося певною мірою українськими вченими. Деякі аспекти інформа-

ційно-аналітичної діяльності бібліотек, зокрема аналітико-синтетичний обробіток документних потоків для інформаційного забезпечення владних структур, досліджували О. Онищенко, В. Горовий, Т. Гранчак, І. Давидова, М. Дворкіна, О. Кондратенко, Л. Присяжна та ін. Загальні питання аналітичної діяльності та використання інформаційних технологій розглядалися в працях О. Кобелева, М. Слободяника, В. Варенка, Л. Чуприни, О. Ворошилова. Окремо слід відзначити роботи таких зарубіжних авторів, як В. Подчерніна, Ю. Курносова, Н. Сляднева та ін., що досліджували теоретичні, методологічні та організаційні аспекти інформаційного забезпечення управлінських рішень.

Місце та роль інформації в сучасному суспільстві також досліджуються в працях багатьох науковців. Не можна не відзначити відому працю Ж.-Ф. Ліотара «Стан постмодерну», у якій здійснюється детальний аналіз трансформацій сучасного суспільства. На думку дослідника, у «постіндустріальну епоху» відбувається фундаментальна зміна статусу знання. Виходячи з того, що «наукове знання – це вид дискурсу» [14, с. 16], можна припустити, що подальший розвиток сучасного суспільства приведе до збільшення технологічної складової вироблення, дослідження та передачі різноманітних даних. Значну роль у цьому процесі відіграють муть «інформаційні машини», що не може не позначитись на природі знання. Знання може транслюватися по інших каналах тільки в тому випадку, якщо його перевести в певну кількість інформації. Взаємодія між тими, хто виробляє знання, зберігає їх та споживає, буде детермінована процесом інформатизації знання. Відповідно, як писав Ж.-Ф. Ліотар, можна припустити таке: усе в знаннях, що не можна перевести в певний обсяг інформації, буде відкинуте, «а напрями нових досліджень будуть підпорядковані умові переведення можливих результатів на мову машин» [14, с. 17].

Зрозуміло, що подібні зміни природи знання з необхідністю обумовлюють трансформації в діяльності бібліотек. У своїх працях В. Жукова досліджує проблеми розвитку бібліотеки як елемента інфраструктури інформаційного суспільства. Дослідниця зазначає, що інститут бібліотеки бере активну участь у конституюванні інформаційного простору постіндустріального (інформаційного) суспільства. Однією з головних функцій сучасної бібліотеки постає створення вільного доступу до інформаційних ресурсів соціальної пам'яті. Проте відповід-

ний процес доступу визначається розвитком інформаційних технологій, що спричиняє зміни в діяльності бібліотек. «Наразі відбувається трансформація бібліотечної діяльності від документно-комунікаційної до інформаційно-комунікаційної, а нині вже можна спостерігати її наближення і до когнітивно-комунікаційного рівня» [12, с. 5].

На думку Т. Алі, трансформації сучасних технологій обумовлюють перетворення бібліотек на «електронні структури». Сучасний технологічний базис надає їм можливості генерувати великі обсяги інформації, зберігати її, опрацьовувати відповідно до запитів різноманітних споживачів, організувати доступ до неї тощо. «Бібліотека є активним учасником інформаційно-комунікаційних відносин в інформаційному суспільстві завдяки виконанню функції організації доступу до електронних інформаційних ресурсів, формуванню депозитаріїв суспільно значущої інформації, виробництву конкурентоспроможних продуктів та послуг» [21, с. 96]. Слід підкреслити важливість актуалізації ролі бібліотек як простору зберігання, обробки та поширення саме суспільно значущої інформації. Адже сучасний світ сьогодні часто характеризується «інформаційними вибухами», унаслідок яких відбувається поширення величезної кількості непотрібної, а часто навіть шкідливої інформації. Наявність так званого інформаційного сміття значно ускладнює прийняття управлінських рішень у будь-якій сфері суспільного життя. Особливого значення зазначена функція бібліотеки набуває в умовах інформаційної війни, коли поширення неправдивої інформації відбувається цілеспрямовано.

Як бачимо, ця проблема привертала увагу різних авторів як в Україні, так і за кордоном, однак і донині вона залишається фрагментарно дослідженою. Виходячи з цього, автор статті ставить перед собою такі завдання:

- розглянути бібліотечні установи як центри інформаційно-аналітичної діяльності;
- довести важливість інформаційно-аналітичної діяльності бібліотек як необхідної та обов'язкової складової оптимізації процесу прийняття управлінських рішень;
- визначити перспективи, недоліки та переваги інформаційно-аналітичної діяльності бібліотек у контексті прийняття управлінських рішень.

Як відомо, управлінська діяльність складається з трьох компонентів:

предмет, засоби та процес, що містить у собі цілеспрямовану діяльність та її результат. Важливу роль в управлінській діяльності відіграє інформація. У спрощеному вигляді схема управління постає системою, яка використовує інформацію про зовнішній світ, яку всередині системи обробляють за допомогою технічних засобів управління. З точки зору Н. Ніколаєнко, схему можна описати як «систему, на вході якої – інформація (предмет – те, на що спрямована праця), яка підлягає всередині системи опрацюванню інтелектом людини за допомогою організаційної техніки (засоби праці), а на виході – якісно нова інформація, або управлінське рішення (результат праці)» [15, с. 22]. Таким чином, стає очевидним, що управління має справу з інформаційними потоками, за допомогою яких здійснюється вплив на трудову діяльність окремого індивіда або цілого колективу. Тому, як стверджує автор, управлінська діяльність має інформаційно-комунікативну природу. «Управлінська праця непродуктивна і завжди мала інформаційно-комунікативну природу. Участь у створенні матеріальних благ відбувається опосередковано, через інших осіб. Продуктом є рішення, а не товари та послуги, предметом – інформація. Трудова діяльність бібліотечних менеджерів, їхні відносини зі співробітниками можуть безпосередньо виступати у вигляді інформації в різних її формах. Комунікаційні зв'язки між управлінськими працівниками, між керівником і виробничим персоналом здійснюються також за допомогою інформації» [15, с. 22].

На важливості інформаційно-комунікативних процесів у сучасному світі наполягає В. Бебик. На його думку, особливої ваги вони набувають у контексті глобалізації. Останнє характеризується воістину революційним розвитком інформаційно-комунікаційних технологій, які використовуються на всіх рівнях, у всіх сферах, галузях, територіальних і часових просторах управління. Виходячи з розуміння менеджменту як загальної і головної функції суспільства, дослідник вважає за необхідне звернення до проблематики управління інформаційно-комунікаційною сферою суспільства. Оскільки інформаційно-комунікаційна сфера суспільства, на його думку, пронизує всі інші сфери суспільства (економічну, соціальну, політичну, гуманітарну) і виконує функції, подібні кров'яній системі людини, яка забезпечує життєдіяльність усього суспільного організму. Виходячи з цього, можна зробити висновок про фундаментальне значення інформації у процесі вироблення

управлінських рішень. Звідси впливає важливість інформаційного забезпечення різноманітних форм менеджменту, «оскільки основним ресурсом менеджменту є інформація, а основною технологією – комунікація» [2, с. 38]. Без об'єктивної інформації діяльність менеджера стає неможливою. На нашу думку, саме перед таким соціальним інститутом, як бібліотека, у сучасному світі постає завдання управління інформаційно-комунікаційною сферою суспільства.

У наш час перед керівниками різних органів влади постають завдання не лише отримання інформації, її переробки, а й генерування та передачі нової виробленої інформації. Прийняття будь-якого рішення потребує оперативного оброблення значних масивів інформації. Управлінське рішення – це творчий процес вироблення однієї або декількох альтернатив із множинності можливих варіантів дій, спрямованих на досягнення поставленої мети [4, с. 186]. Нині компетентність окремого керівника вже залежить не тільки від його досвіду, а й від володіння достатнім обсягом актуальної, для певної ситуації, інформації та вміння на основі неї прийняти корисні та важливі рішення.

Управлінські процеси – це пошук, фіксація, аналіз, оцінка, поширення соціальної інформації, тобто інформації, пов'язаної з відображенням, пізнанням і перетворенням різних форм життєдіяльності людей. Проте не варто сподіватися на автоматичну дію інформації. Інформація, не поєднана із знанням, досвідом і цілями людей, яка не враховує сутності суспільних процесів, не має, по суті, соціального значення, тобто не може впливати на мислення, поведінку та діяльність людей [22, с. 109–110].

Після отримання інформації, її аналізу та відповідної обробки виробляється рішення, яке приймає суб'єкт управління для подальшого впливу на систему. Під впливом управлінських рішень система знову змінюється, про що надходить відповідна інформація. Такий перебіг подій є об'єктивним, вони відбуваються безперервно. Інша справа те, якою інформацією наділений суб'єкт управління. Якщо цієї інформації недостатньо, якщо вона необ'єктивна або поверхова, неглибоко відображає процеси, які відбуваються в суспільстві, то управлінське рішення може бути необґрунтованим, тобто не мати належної наукової основи.

Отже, інформація як сукупність певних даних, чинників, характеристик про відповідні предмети, явища, процеси, відносини, події тощо,

зібрані й систематизовані в придатну для використання форму, є основою для державного управління.

Окремо слід зупинитись на наявності проблем, які існують у процесі інформаційно-аналітичного забезпечення органів державного урядування. Перша з них – це професійний аналіз інформації щодо її актуальності, необхідності і корисності для державно-управлінських відносин і процесів. Інакше кажучи, для управління потрібна не загальна інформація, а та, яка відображає і характеризує управлінські потреби, інтереси й цілі людей, їхню сукупну владну волю, конкретні механізми та засоби управлінської організації і регулювання їхньої свідомості, поведінки та діяльності [18, с. 50].

Ця інформація повинна обов'язково відповідати таким параметрам:

- місцю й ролі держави в системі приватної та суспільної життєдіяльності людей і компетенції конкретних державних органів (обсяг і зміст управлінської інформації необхідно узгоджувати з компетенцією державних органів);

- характеру та ієрархії законів та інших нормативних правових актів, що підлягають обов'язковій реалізації в управлінських процесах;

- властивостям, формам, закономірностям і стану керованих об'єктів, які диференціюють і конкретизують управлінські дії різних державних органів, а також формують специфічні види управлінських відносин;

- сприйняттю управлінських дій і відповідних змін під їхнім впливом, що говорить про розвиток керованих об'єктів унаслідок державного впливу і виникнення в них нових потреб у нових управлінських діях.

Інша проблема інформаційного забезпечення державного управління – це науковий супровід управлінської інформації. Адже інформація переважно щось фіксує і про щось повідомляє, та головне, що в ній міститься, потребує розуміння, аналізу та осмислення. Саме для цього потрібні ґрунтовні наукові знання і достатній життєвий досвід. Тим не менше, у наш час у жодній суспільній сфері людської діяльності неможливо приймати правильні рішення, які базуються виключно на багаторічному досвіді та інтуїції керівників. Це пояснюється тим, що:

- по-перше, суспільство в цілому стало дуже складним, і будь-яка галузь, у якій безпосередньо працює та чи інша людина, має різноманітні зв'язки зі всіма галузями людської діяльності;

- по-друге, темпи розвитку суспільства різко зросли, унаслідок чого

виникла гостра необхідність завчасно передбачити шляхи і результати цього розвитку. За таких умов великих успіхів можна досягти, якщо є можливість оперативного збирати, обробляти і аналізувати всю можливу інформацію як із зовнішнього, так і з внутрішнього середовища [18, с. 51].

Таким чином, для прийняття управлінського рішення потрібна планова, нормативна, інструктивна, правова, статистична, облікова, наукова та інша інформація. Незалежно від виду вона має бути точною, повною, достовірною, надійною, зручною для сприйняття та оцінки. Необхідне системне узагальнення інформації, результати якого могли б стати управлінською інформацією, а остання – бути введена в управлінські дії.

Бібліотечні установи як своєрідні та унікальні центри інформації з кожним роком збільшують свою значущість, стаючи при цьому своєрідним «вікном у світ». На сьогодні у світі функціонує близько 570 тис. бібліотек різних систем і відомств. З усіх публічних бібліотек світу до Інтернету підключено 85 тис., з них 64 тис. – у Європі, 15 тис. – у США. Користувачами публічних бібліотек у світі є 1 млрд 700 тис. осіб, і ці цифри постійно збільшуються. Завдання, які перед собою ставить сучасна бібліотека, – це своєчасно забезпечувати збирання всієї важливої для населення інформації і надавати її широкому колу користувачів [5, с. 11].

Сучасна бібліотека – це складний механізм, який виконує різні функції. На думку О. Онищенко, сучасна наукова бібліотека – це «триєдиний бібліотечно-бібліографічний, науково-дослідний і культурно-просвітницький центр, що відіграє чи не провідну роль у науково-інформаційному забезпеченні науки, освіти, культури, управління» [16]. Інтенсивний розвиток інтернет-технологій, соціальний попит населення на мережеву інформацію кардинально впливає і змінює місце та роль бібліотек у суспільстві, спонукає їх до впровадження та широкого використання саме інформаційно-аналітичної складової в процесі своєї діяльності.

Інформаційно-аналітичні структури в наукових бібліотеках національного рівня, орієнтовані на аналіз великих масивів різноманітної за своїм характером інформації: наукової монографічної літератури (що стає науковою базою інформаційно-аналітичних матеріалів, які готуються службами), наукових статей, експертної думки, матеріалів

періодики, інформації електронних інтернет-видань, сайтів центральних і місцевих органів влади, партійних та громадських організацій, місцевих громадських організацій, веб-сторінок релігійних організацій тощо [10, с. 82]. Крім того, як зазначає Т. Гранчак, на відміну від сформованих при окремих урядових структурах або політичних партіях аналітичних служб та окремих аналітиків, які у вітчизняних реаліях часто забезпечують інформаційне обслуговування не стільки інститутів, скільки окремих політиків, бібліотеки, за своєю природою, завжди орієнтовані на сприяння розвитку національної спільноти взагалі. Саме тому підготовлений різними підрозділами бібліотеки інформаційно-аналітичний продукт завжди буде покликаний визначати причини виникнення та оптимальні шляхи розв'язання проблемних ситуацій, актуальні суспільно-політичні чи соціально-економічні завдання саме з позицій інтересів національної держави, а не окремих осіб [11, с. 50]. Це ще раз доводить, що бібліотеки сьогодні не можуть бути поза процесом прийняття управлінських рішень.

Інформаційно-аналітична діяльність бібліотек – це важливий напрям діяльності бібліотечних установ, що пов'язаний насамперед з виявленням, опрацюванням, збереженням і поширенням інформації переважно в управлінській сфері. Основним завданням бібліотеки при взаємодії з органами влади та управління є не тільки бібліотечне, довідково-бібліографічне обслуговування співробітників відповідних структур, а саме інформаційне забезпечення процесів прийняття найбільш оптимальних управлінських рішень у галузі політичного, економічного, соціального регулювання проблем життєдіяльності держави. Це означає, що представники органів державної влади отримують не лише потрібну їм інформацію, а й «нове знання через накопичення, збереження й доступ до знання, а також його аналіз, синтез і трансформацію» [19, с. 97].

З організацією інформаційно-аналітичних підрозділів наукова бібліотека, використовуючи загальнонаукові методи обробки інформації, успішно реагує на зростаючі обсяги нової інформації, організовує підготовку власної синтезованої продукції, яка може задовольнити інформаційні потреби у сфері державного управління. Як зазначає І. Арістова, сучасна інформаційна співпраця бібліотек із владними структурами на загальнодержавному та регіональному рівнях полягає в:

- наданні органам державної влади інформації з конкретного питання, що надходить з різноманітних джерел;
- систематизації оцінок конкретної проблеми, наданні можливих (у необхідних випадках альтернативних) варіантів підходу до розв'язання проблеми;
- формуванні висновків на основі аналізу, пропозицій про політичні та організаційні дії органів управління з питання, що аналізується (наприклад, прийняття конкретних заходів або залишення проблеми без уваги) [1].

Аналітичні служби, що організують інформаційний супровід діяльності органів державної влади, сприяють оптимізації процесу прийняття суспільно значущих управлінських рішень. Інформаційна аналітика, використовуючи можливості, надані цими службами, активно оперуючи їхніми інформаційними продуктами й послугами, виконує насамперед завдання змістовного перетворення інформації, функціонально перетинаючись у цьому сенсі з науковою (виробництво нового знання) і управлінською (розробка варіантів рішень, сценаріїв) діяльністю. Специфіка аналітичної діяльності в управлінських структурах полягає в тому, що вона «вбудована» у процес управління, до неї висувуються особливі вимоги щодо оперативності підготовки матеріалів, їхньої вірогідності й обґрунтованості. Порівняно з академічними науковими дослідженнями вона є прикладною, ґрунтується не стільки на глибокій самостійній розробці проблем, скільки на залученні фахівців, експертів, узагальненні вже готового матеріалу [20].

Ефективність розвитку сучасної бібліотечної діяльності в напрямі створення інформаційно-аналітичних підрозділів підтверджується досвідом роботи відомих зарубіжних бібліотек. Наприклад, заснована Дослідна служба Бібліотеки Конгресу (Congressional Research Service), безпосереднім завданнями якої є інформаційне забезпечення всіх комітетів і підкомітетів Конгресу США, а також індивідуально кожного сенатора та конгресмена, їхніх помічників і секретарів з усіх питань, пов'язаних з виконанням законодавцями їхніх службових обов'язків. За рік ця служба задовольняє близько 600 тис. запитів Конгресу. При цьому інформація надається у вигляді довідок, доповідей за результатами проведених досліджень, а також вона міститься у власних періодичних виданнях цієї служби [17, с. 141].

У Японії з 2001 р. існує Бюро дослідницької та правової інформації Національної парламентської бібліотеки, яке проводить міждисциплінарні дослідження, що являють собою вивчення основних національних політичних проблем, які потребують тривалого міжпредметного підходу. Ці дослідження мають два напрями: перший відбувається за узгодженою з парламентарями тематикою, другий – прогностичний, за власною ініціативою співробітників. Матеріали проведених досліджень, що пройшли два рівня рецензування, викладаються в серії монографій та гарантують якість інформаційної продукції бюро.

Також варто відзначити відведену вагому роль Національній бібліотеці Китаю в інформаційно-аналітичному супроводі процесу модернізації економіки країни. Довідковий відділ Національної бібліотеки Китаю в 1975 р. був реорганізований у Довідково-дослідний, одним із завдань якого стало інформаційне обслуговування центральних державних органів влади. Серед наукових досліджень відділу були, зокрема, такі важливі теми, як наукові тенденції в розвинутих країнах, аграрні досягнення в США, питання електрифікації, механізації тощо [9, с. 147–148].

Разом з тим потрібно зазначити, що доцільність та ефективність інформаційно-аналітичної діяльності бібліотек доведена не лише зарубіжним досвідом, а й практикою таких вітчизняних бібліотек, як Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського НАН України, Івано-Франківська обласна універсальна наукова бібліотека ім. І. Я. Франка, Львівська обласна універсальна наукова бібліотека, Полтавська обласна універсальна наукова бібліотека ім. І. П. Котляревського, Центральна державна науково-технічна бібліотека гірничо-металургійного комплексу України та ін.

Продуктування нової інформації і розвиток вітчизняних соціальних комунікацій, як зазначає В. Горювий, мають стати дієвими інструментами для здійснення науково-інформаційного супроводу реалізації державних програм національного розвитку та вдосконалення самих механізмів управлінської діяльності відповідно до умов життя суспільства, що стрімко еволюціонують, як природними, так і пов'язаними зі специфікою міжнародних, міжнаціональних та інших відносин у сучасному суспільстві [7, с. 17].

Отже, у наш час діяльність бібліотечних установ повинна бути зорієнтована насамперед на інформаційно-аналітичне забезпечення як владних

структур, так і суспільства взагалі. Це вимагає від них, у свою чергу, вирішення простих, але обов'язкових завдань, таких як моніторинг інформаційного простору; виявлення суспільно-політичних, соціально-економічних, науково-технічних та інших проблем; збирання достовірної та об'єктивної інформації про перебіг відповідних процесів; системний аналіз одержаної інформації; забезпечення відповідних органів управління, установ та організацій, громадян інформацією, одержаною при здійсненні моніторингу; виявлення основних чинників, які викликають суспільно-політичні, економічні й соціальні загрози сьогодні та в майбутньому [3, с. 329]. Перспективним напрямом роботи інформаційно-аналітичних відділів бібліотек нині є і підготовка інформаційних продуктів «на випередження подій», а це можуть бути різні експертні оцінки, аналітичні довідки та прогнози щодо розвитку ключових проблем суспільства.

Таким чином, повноцінне функціонування органів державної влади в умовах розвитку інформаційного суспільства бачиться неможливим без належного їх інформаційного забезпечення. Основним завданням цієї системи є забезпечення ефективного використання суспільно значущої інформації, надання владним структурам найбільш необхідної, що сприяє оптимізації самого процесу прийняття управлінських рішень. Розвиток інформаційно-аналітичної та аналітично-видавничої діяльності бібліотечних установ, орієнтованих на органи державної влади, якраз створюватиме нові можливості для оптимізації управлінської діяльності, спрямованої на оперативне виконання різноманітних тематичних, аналітико-прогностичних, моніторингових й інших запитів, необхідних для управлінської сфери в сучасних умовах.

Література

1. *Арістова І. В.* Державна інформаційна політика: організаційно правові аспекти : монографія / І. В. Арістова ; за заг. ред. О. М. Бандурки. – Харків : Вид-во Ун-ту внутр. справ, 2000. – 368 с.
2. *Бебик В. М.* Інформаційно-комунікаційний менеджмент у глобальному суспільстві: психологія, технології, техніка паблік рилейшнз : монографія / В. М. Бебик. – Київ : МАУП, 2005. – 440 с.
3. *Булахова Г.* Інформаційно-аналітична діяльність бібліотек як форма творення наукового знання / Г. Булахова // Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського. – Київ, 2009. – Вип. 25. – С. 328–330.

4. Системний аналіз інформаційних процесів : навч. посіб. / В. М. Варенко, І. В. Братусь, В. С. Дорошенко [та ін.]. – Київ : Талком, 2013. – 208 с.

5. *Варенко В. М.* Інформаційно-аналітична діяльність : навч. посіб. / В. М. Варенко. – Київ : Університет «Україна», 2014. – 417 с.

6. *Горовий В. М.* Роль інформаційно-аналітичних служб [Електронний ресурс] / В. М. Горовий. – Режим доступу: <http://www.ukrreferat.com/index.php?referat=12817>. – Назва з екрана.

7. *Горовий В.* Особливості продукування нової інформації у вітчизняному науковому виробництві / В. Горовий // Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського. – Київ, 2014. – Вип. 39. – С. 11–25.

8. *Горовий В. М.* Особливості розвитку соціальних інформаційних баз сучасного українського суспільства / В. М. Горовий. – Київ, 2005. – 300 с.

9. *Гранчак Т.* Бібліотека в інформаційному супроводі управління суспільними процесами: політико-комунікаційний аспект : монографія / Т. Гранчак ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – Київ, 2014. – 184 с.

10. *Гранчак Т.* Бібліотека і політична комунікація : монографія / Т. Гранчак ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – Київ, 2012. – 481 с.

11. *Гранчак Т.* Науково-дослідна діяльність інформаційно-аналітичних підрозділів бібліотек у розвитку національного інформаційного суверенітету / Т. Гранчак // Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського. – Київ, 2015. – Вип. 41. – С. 39–53.

12. *Жукова В.* Трансформація бібліотеки в інфраструктурі глобального інформаційного суспільства / В. Жукова // Бібл. вісн. – 2014. – № 3. – С. 3–6.

13. *Кондратенко О. Ю.* Інформаційне забезпечення вищих органів державної влади та електронне урядування [Електронний ресурс] / О. Ю. Кондратенко. – Режим доступу: <http://jrn1.nau.edu.ua/index.php/IMV/article/view/3176>. – Назва з екрана.

14. *Лиотар Ж.-Ф.* Состояние постмодерна / Ж.-Ф. Лиотар. – Москва : Институт экспериментальной социологии, 1998. – 160 с.

15. *Ніколаєнко Н.* Ефективне управління сучасною бібліотекою в умовах структурно-функціональних змін / Н. Ніколаєнко // Вісн. Книжк. палати. – 2014. – № 12. – С. 20–23.

16. *Онищенко О. С.* Бібліотеки у мінливому світі / О. С. Онищенко ; інтерв'ю Л. Таран // Дзеркало тижня. – 2001. – № 44.

17. *Присяжна Л.* Наукові бібліотеки як центри інформаційно-аналітичного забезпечення органів державного управління (на прикладі НБУВ) / Л. Присяжна // Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського. – Київ, 2014. – Вип. 39. – С. 138–146.

18. *Скребець Р.* Інформаційне забезпечення органів державної влади України: проблеми та перспективи / Р. Скребець // Вісн. Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. – 2007. – № 2. – С. 46–52.

19. *Слободяник М. С.* Наукова бібліотека: еволюція структури і функцій / М. С. Слободяник // НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – Київ, 1995. – 268 с.

20. *Сляднева Н. А.* Информационно-аналитическая деятельность: проблемы и перспективы / Н. А. Сляднева // Информационные ресурсы России. – 2001. – № 2. – С. 14–21.

21. *Тавальбех А.* Стратегії перетворень інформаційно-технологічного базису бібліотек / А. Тавальбех // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – 2010. – № 3. – С. 95–97.

22. *Яременко О.* Функції української держави в інформаційній сфері: поняття та класифікація / О. Яременко // Підприємництво, господарство і право. – 2005. – № 6. – С. 109–112.

References

1. Aristova, I. V. (2000). Derzhavna informatsiina polityka: orhanizatsiino pravovi aspekty [State information policy: organizationally legal aspects]. Kharkiv : Vyd-vo Un-tu vnutr. sprav [in Ukrainian].

2. Bebyk, V. M. (2005). Informatsiino-komunikatsiinyi menedzhment u hlobalnomu suspilstvi: psykhohohiia, tekhnolohii, tekhnika pablik ryleishnz [Information and communication management in global society: psychology, technologies, equipment of public relations]. Kiev: MAUP [in Ukrainian].

3. Bulakhova, H. (2009). Informatsiino-analitychna diialnist bibliotek yak forma tvorennia naukovoho znannia [Information and analytical activity of libraries as form of creation of scientific knowledge]. *Naukovi pratsi Natsionalnoi biblioteky Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho – Transactions of V. I. Vernadsky National Library of Ukraine*, issue 25, pp. 328–330 [in Ukrainian].

4. Varenko, V. M. (2013). Systemnyi analiz informatsiinykh protsesiv [System analysis of information processes]. Kyiv : Talkom [in Ukrainian].
5. Varenko, V. M. (2014). Informatsiino-analitychna diialnist [Information and analytical activity]. Kyiv : Universytet «Ukraina» [in Ukrainian].
6. Horovyi, V. M. Rol informatsiino-analitychnykh sluzhb [Role of information and analytical services]. Retrieved from <http://www.ukrreferat.com/index.php?referat=12817> [in Ukrainian].
7. Horovyi, V. M. (2014). Osoblyvosti produkuvannya novoi informatsii u vitchyznianomu naukovomu vyrobnytstvi [Features of development of new information in domestic scientific production]. *Naukovi pratsi Natsionalnoi biblioteki Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho – Transactions of V. I. Vernadsky National Library of Ukraine*, issue 39, pp. 11–25 [in Ukrainian].
8. Horovyi, V. M. (2005). Osoblyvosti rozvytku sotsialnykh informatsiinykh baz suchasnoho ukrainskoho suspilstva [Features of development of social information bases of modern Ukrainian society]. Kyiv [in Ukrainian].
9. Hranchak, T. (2014). Biblioteka v informatsiinomu suprovodi upravlinnia suspilnymy protsesamy: polityko-komunikatsiinyi aspekt [Library in information support of management of public processes: political and communication aspect]. Kyiv [in Ukrainian].
10. Hranchak, T. (2012). Biblioteka i politychna komunikatsiia [Library and political communication]. Kyiv [in Ukrainian].
11. Hranchak, T. Yu. (2015). Naukovo-doslidna diialnist informatsiino-analitychnykh pidrozdiliv bibliotek u rozvytku natsionalnogo informatsiinoho suverenitetu [Research Lines of Activity of Information and Analytical Departments of National Libraries' in the Development of National Information Sovereignty]. *Naukovi pratsi Natsionalnoi biblioteki Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho – Transactions of V. I. Vernadsky National Library of Ukraine*, issue 41, pp. 39–53 [in Ukrainian].
12. Zhukova, V. (2014). Transformatsiia biblioteki v infrastrukturi hlobalnogo informatsiinoho suspilstva [Transformation of library in infrastructure of global information society]. *Bibliotechnyi visnyk – Library Journal*, no. 3, pp. 3–6 [in Ukrainian].
13. Kondratenko, O. Yu. Informatsiine zabezpechennia vyshchykh orhaniv derzhavnoi vlady ta elektronne uriaduvannya [Information support of the

supreme bodies of the government and electronic control]. Retrieved from <http://jrn1.nau.edu.ua/index.php/IMV/article/view/3176> [in Ukrainian].

14. Liotar, Zh.-F. (1998). Sostoianie postmoderna [Condition of a postmodern], Moscow: Institut eksperimentalnoi sotciologii [in Russian].

15. Nikolaienko, N. (2014). Efektyvne upravlinnia suchasnoiu bibliotekoiu v umovakh strukturno-funktsionalnykh zmin [Effective management of modern library in the conditions of structurally functional changes]. *Visnyk Knyzhkovoї palaty – Bulletin of Book Chamber*, no. 12, pp. 20–23 [in Ukrainian].

16. Onyshchenko, O. S. (2001). Biblioteky u minlyvomu sviti [Libraries in the changing world]. *Dzerkalo tyzhnia*, no. 44 [in Ukrainian].

17. Prysiazhna, L. (2014). Naukovi biblioteky yak tsentry informatsiino-analitychnoho zabezpechennia orhaniv derzhavnoho upravlinnia (na prykladi NBUV) [Libraries as the centers of information and analytical providing state bodies (on the example of NBUV)]. *Naukovi pratsi Natsionalnoi biblioteky Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho – Transactions of V. I. Vernadsky National Library of Ukraine*, issue 39, pp. 138–146 [in Ukrainian].

18. Skrebets, R. (2007). Informatsiine zabezpechennia orhaniv derzhavnoi vlady Ukrainy: problemy ta perspektyvy [Information support of public authorities of Ukraine: problems and prospects]. *Visnyk Natsionalnoi akademii derzhavnoho upravlinnia pry Prezydentovi Ukrainy – Bulletin of the National Academy of Public Administration under the President of Ukraine*, no. 2, pp. 46–52 [in Ukrainian].

19. Slobodianyuk, M. S. (1995). Naukova biblioteka: evoliutsiia struktury i funktsii [Scientific library: evolution of structure and functions] Kyiv [in Ukrainian].

20. Sliadneva, N. A. (2001). Informatcionno-analitiesheskaia deiatelnost: problemy i perspektyvy [Information and analytical activity: problems and prospects]. *Informatcionnye resursy Rossii – Information Resources of Russia*, no. 2, pp. 14–21 [in Russian].

21. Tavalbekh, A. (2010). Stratehii peretvoren informatsiino-tekhnologichnoho bazysu bibliotek [Strategy of transformations of information and technological basis of libraries]. *Pedahohika, psykholohiia ta medyko-biologichni problemy fizychnoho vykhovannia i sportu – Pedagogics, Psychology, Medical-Biological Problems of Physical Training and Sports*, no. 3, pp. 95–97 [in Ukrainian].

22. Yaremenko, O. (2005). Funktsii ukrainskoi derzhavy v informatsiinii sferi: poniattia ta klasyfikatsiia [Functions of the Ukrainian state in the information sphere: concept and classification]. *Pidpryiemnytstvo, hospodarstvo i pravo – Business, Economy and Law*, no. 6, pp. 109–112 [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 05.04.2017.

Oksana Karaschuk,

Ph.D. Student, Junior Research Associate,

V. I. Vernadsky National Library of Ukraine

A Role of Libraries is in Optimization of Process of Acceptance of Administrative Decisions

The paper discusses the role of libraries in decision-making. Nowadays the library is one of the most experienced mediators between the information and the user. The significance of library institutions increase every year, and intensive development of Internet technology, social demand for network information dramatically affects and changes the place and role of libraries in society and encourages them to implement and use of the information-analytical component in its activity. An important value of library institutions provide information and analytical products caused by their enormous information potential. The main advantage of the information and analytical structures, a division of research libraries at the national level, as compared with other information bodies dealing with information support of public authorities, is its quick access to large volumes of diverse information. Information product prepared by library departments, always will allow authorities to determine the causes and best solutions to any problematic situations.

Informational and analytical activity of libraries is an important direction of library institutions which is linked to processing, storage and dissemination of information mainly in the administrative sphere. The main task of the library when interacting with government and management is providing information support of the most appropriate management decisions in the field of political, economic, social adjustment problems, the life of state organizations and representatives of public authorities that gives them not only the information they need, but also «new knowledge».

Keywords: library institutions, optimization, information flows, information and analytical support, management process, management decisions.

Оксана Карашук,

аспірант, мл. науч. сотр.,

Национальная библиотека Украины имени В. И. Вернадского

Роль библиотек в оптимизации процесса принятия управленческих решений

В статье рассматривается роль библиотек в процессе принятия управленческих решений. На сегодняшний день библиотеки являются одними из самых опытных посредников между информацией и пользователем. Значимость библиотечных учреждений с каждым годом увеличивается, а интенсивное развитие интернет-технологий, социальный спрос населения на сетевую информацию кардинально влияет и меняет место и роль библиотек в обществе, побуждает их к внедрению и широкому использованию именно информационно-аналитической составляющей в процессе своей деятельности. Основная ценность библиотечных учреждений, которые предоставляют информационно-аналитическую продукцию, обусловлена их огромным информационным потенциалом. Информационно-аналитические структуры, как подразделения, при научных библиотеках национального уровня по сравнению с другими информационными структурами, которые занимаются информационным сопровождением органов государственной власти, имеют оперативный доступ к большим массивам разнообразной информации. Информационный продукт, который подготовлен подразделениями библиотеки, всегда даст возможность органам власти определять причины возникновения и оптимальные пути решения любых проблемных ситуаций.

Информационно-аналитическая деятельность библиотек – это важное направление в работе библиотечных учреждений, которое одним из своих приоритетных заданий видит выявление, обработку, хранение и распространение новой, важной информации, преимущественно в управленческой сфере. Главной задачей библиотеки при взаимодействии с органами власти является информационное обеспечение процессов принятия наиболее оптимальных управленческих решений в области политического, экономического, социального регулирования проблем жизнедеятельности общества и государства, а представители органов государственной власти получают не только нужную им информацию, но и «новое знание».

Ключевые слова: библиотечные учреждения, оптимизация, информационные потоки, информационно-аналитическое обеспечение, управленческий процесс, управленческие решения.